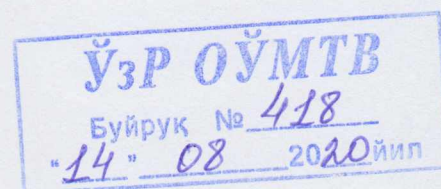

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

5410600 - Зооинженерия (балиқчилик)
бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Самарқанд ветеринария медицинаси институти.

ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2020 йил «14» 08 даги 3 - сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил «14» 08 даги 418 -сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талаби 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжаликлари таълим соҳаси Давлат таълим стандарти, Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р		бет
1.	<i>5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналишининг умумий тавсифи</i>	4
1.1.	Қўлланиш соҳаси.....	4
1.1.1.	<i>5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши Малака талабининг қўлланиши</i>	4
1.1.2.	Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2.	<i>5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи</i>	4
1.2.1	<i>5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари</i>	4
1.2.2	<i>5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари</i>	5
1.2.3.	<i>5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари</i>	5
1.2.4.	<i>5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий вазифалари</i>	5
1.2.5	Таълимни давом эттириш имкониятлари.....	7
2.	<i>5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар</i>	7
2.1.	Умумий компетенциялар.....	7
2.2.	Касбий компетенциялар.....	7
2.3.	Касбий квалификациялар	8
3.	<i>5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар</i>	8
3.1.	<i>5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурларига қўйиладиган умумий талаблар</i>	8
3.2.	<i>5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми</i>	8
	Библиографик маълумотлар	9

1. 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи

5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш кундузги, кечки ва сиртқи таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари бўйича ўқитиш кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Кредит-модуль тизимининг назарий ва амалий машғулотларини тўлиқ ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга “бакалавр” малакаси (даражаси), “зооинженер (балиқшунос)” квалификацияси ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий хужжат(лар) берилади. Кундузги таълимда бакалаврият дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши Малака талабининг қўлланилиши

Малака талаби 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

мазкур таълим йўналиши бўйича малака талаблари, ўқув режа ва фан дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун масъул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор-ўқитувчилари;

- таълим йўналишининг ўқув режаси ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;

- бакалаврият битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;

- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;

- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;

- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;

- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган абитуриентлар, уларнинг она-оналари ва бошқа манфаатдор шакслар.

1.2. 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи

1.2.1. 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

5410600 - Зооинженерия (балиқчилик)– фан ва қишлоқ хўжалиги соҳасидаги йўналиш бўлиб, балиқ ва бошқа чорва молларини урчитиш усулларини, наслчилик ишини олиб боришни, ирсият ва ўзгарувчанлик белгиларининг наслдан–наслга берилишини, биометрик таҳлил қилишни, балиқлар ва бошқа чорва моллари учун тўла қийматли озиқлантиришни ташкил этиш ва мустаҳкам озуқа базасини ташкил этиш, бундан ташқари Бу йўналиш балиқчиликда наслчилик ишларини ташкил этиш асослари; балиқ гўшти ва

бошқа иккиламчи балиқчилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш, ташиш, сақлаш, қайта ишлаш ва стандартлашда замонавий технологияларни қўллаш, балиқчиликда қўлланиладиган инновацион технологияларининг назарий ва амалий асослари; сув балиқлар касалликлари ва уларни олдини олиш усуллари; балиқ урчитиш ҳавзаларида сувнинг сифатини назорат қилиш, балиқчиликда ветеринария санитария тадбирларини амалга ошириш; табиий кўл, сунъий ҳовуз ва сув омборларда балиқ етиштириш; саноат балиқчилиги; саноат балиқчилигини механизациялаштириш; балиқчилик маҳсулотларидан тайёр маҳсулотларга айлантириш; балиқчилик соҳаси ва хўжаликларнинг иқтисодий самарадорлигини ҳисоб-китоб қилиш; қишлоқ хўжалиги менежменти ва маркетинг соҳаларига ихтисослашган бакалаврлар тайёрлайди ва уларни тайёрлашнинг самарали методлари ва воситалари мажмуини қамраб олади.

Йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолияти соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар киритилиши мумкин.

1.2.2. 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

- ишлаб чиқаришда балиқлар ва бошқа чорва молларини урчитиш, озиклантириш, сақлаш ва асраш жараёнларини ташкил қилиш, балиқчилик ва бошқа чорвачилик тармоқларида селекция ишларини ташкил қилиш, чорвачилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш, сақлаш, ташиш ва дастлабки қайта ишлаш мажмуаларидан фойдаланиш;

- балиқчилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш корхона ва ташкилотларида илмий-тадқиқот жараёнларини ва бошқарув тизимлари.

- йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

- чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлашга ихтисослашган хўжаликлар ва корхоналар; омухта-ем ишлаб чиқариш завод ва корхоналари;

- *давлат, акционерлик ва хусусий компаниялар (фирмалар), ишлаб чиқариш бирлашмалари, иқтисодиётнинг турли соҳа ва тармоқларида бошқарув қарорларини амалга ошириш жараёнлари.*

1.2.3. 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари:

- ташкилий-бошқарув;
- ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш;
- ахборот-таҳлилий фаолият;
- илмий-тадқиқот фаолияти;
- тадбиркорлик.

1.2.4. 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари

5410600 - Зооинженерия(балиқчилик) таълим йўналиши бўйича Миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалаврият битирувчиси қуйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

Ташкилий-бошқарув ҳамда ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш фаолиятида:

- ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш;

- ташкилот ва корхоналар фаолиятини стратегик ривожлантиришда замонавий билимларни қўллаш орқали бошқариш;

- ташкилот, корхона ва уларнинг алоҳида бўлинмалари ташкилий тузилмасини оптималлаштириш, ходимларнинг профессионал тайёргарлик даражасини ошириб боришни ташкил қилиш ва бошқариш, меҳнат салоҳиятидан самарали фойдаланишни режалаштириш, меҳнатни рағбатлантириш тизимини йўлга қўйиш;

- бирламчи ишлаб чиқарувчи бўғин ишини ташкил қилиш ва уни бошқариш;

- бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширилган ишларнинг натижаларини баҳолаш;

- касбга оид муаммолар ечимларини амалиётга тадбиқ этиш, ишлаб чиқариш жараёнида сифатни бошқариш;

- корхоналар ташкилий-бошқарув фаолиятида қабул қилинадиган қарорларни ижтимоий-иқтисодий самарадорлик мезонлари асосида ишлаб чиқишда ҳамда қарорларни муқобил вариантини танлаб олишни асослашда иштирок этиш;

- замонавий ахборот технологиялардан бошқарувда фойдаланиш, ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш усуллари ва механизмларини ишлаб чиқиш;

- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;

- ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларидан фойдаланишни режалаштириш, фавқулодда содир бўлиши мумкин бўлган хавф-хатарларни таҳлил қилиш;

- ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш корхоналарига инвестицияларни жалб қилиш механизмларини қўллаш, инвестицион лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва бошқариш.

Ахборот-таҳлилий фаолиятида:

- бошқарув қарорларини қабул қилиш учун ташкилотнинг ташқи ва ички муҳити омиллари тўғрисидаги маълумотларни тўплаш, қайта ишлаш ва таҳлил қилиш;

- қарор қабул қилиш, фаолиятни режалаштириш ва бошқариш учун маълумот тўплаш, ташкилотнинг ички ахборот тизимини яратиш ва унинг ишлашини бошқариш;

- ташкилотнинг ички ҳужжат айланиши тизимини ишлаб чиқиш ва бошқариш, ташкилотлар фаолиятининг турли кўрсаткичлари бўйича маълумотлар базасини юритиш;

- лойиҳалар самарадорлигини баҳолаш;

- ахборот-таҳлил фаолияти натижалари бўйича ҳисобот тайёрлаш;

- бошқарув қарорларининг самарадорлигини баҳолаш.

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда таълим йўналишларидаги фанлар ва уларни ўқитиш методикасига оид мавзуларда тадқиқот олиб бориш;

- тармоқлар ва соҳаларни замонавий бошқариш усуллари бўйича илмий тадқиқот ишларини амалга оширишга қатнашиш;

- хўжалик юритувчи субъектларни замонавий бошқариш тизимини таъминлашга бағишланган мамлакатдаги ва хорижий давлатлардаги фан-техника ютуқлари, махсус адабиётлар ва бошқа илмий-техник ахборотларни ўрганиш;

- тармоқлар ва соҳаларни замонавий бошқариш тизимини таъминлаш борасидаги муаммоли мавзулар бўйича ахборотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш ва тизимлаштириш ишларини амалга ошириш;

- интернет тармоғида энг янги илмий ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;

- илмий тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш, соҳа адабиётлари экспертизасини амалга оширишда қатнашиш;

- тадқиқот натижалари ва ишланмаларни тадбиқ этиш.

Тадбиркорлик фаолиятида:

- янги бизнес-лойиҳаларни шакллантириш ва амалга ошириш;
- бизнесни ташкил этиш, бизнес-режаларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналиши бўйича бакалавр касбий тайёргарликдан кейин:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан белгиланадиган иқтисодий соҳаларини қамраб олувчи магистратура мутахассисликлари бўйича белгиланган муддатларда ўқишни давом эттириши мумкин.

2. 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий-иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;
- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, табиий илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиш;
- ахборот технологияларини касбий фаолиятида қўллаш билиши, ахборотларни йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш;
- янги билимларни мустақил эгаллаш билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш;
- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида тасаввурга эга бўлиш.

2.2. Касбий компетенциялар:

- меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни излаш, таҳлил қилиш ва улардан касбий фаолиятида фойдаланиш кўникмаларига эга бўлиш;
- ташкилий тузилмаларни оптималлаштириш, кадрларни бошқариш стратегиясини қўллаш, тадбирларни режалаштириш ва амалга ошириш кўникмаларига эга бўлиш;
- музокаралар, учрашувлар, ишбилармонлик ёзишмаларини олиб бориш ва онлайн алоқаларни амалга оширишни билиш;
- корпоратив ахборот тизимларини, молиявий-иқтисодий таҳлил ва молиявий ҳисоботни тайёрлашни, маълумотлар базасини юритишни билиш;
- чорвачилик объектларида стратегик ва операцион бошқарув вазифаларини, ишни ташкил қилиш, бошқаришнинг замонавий технологияларини, ходимлар жамоасига етакчилик қилишни билиш;
- таълим йўналиши бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;
- тегишли бакалавриат йўналиши доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга;
- озиқ-овқат маҳсулотлари хавфсизлигини таъминлашга қаратилган зоотехнийвий тадбирларини амалга ошириш уқувига эга бўлиш;

- ечилаётган илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ҳамда назарий моделларини ишлаб чиқиш ва илмий-тадқиқот натижалари бўйича тавсиялар ва ишланмаларни амалиётга тадбиқ этиш кўникмаларига эга бўлиш.

2.3. Касбий квалификациялар:

Зоотехник, зоотехник-осеминатор, наслчилик ишлари бўйича зоотехник, бонитёркавчи-зоотехник, ҳайвонларни идентификация қилиш бўйича зоотехник, чорвачилик маҳсулотлари товароведи, чорвачилик маҳсулотларига даслабки ишлов бериш технологи, озуқалар сифати ва тўйимлилигини назорат қилиш каби квалификацияларга эга бўлиш.

3. 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

3.1. 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурларига қўйиладиган умумий талаблар

Бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурлари таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи ҳамда касбий компетенцияларига қўйиладиган талабларга мувофиқ, талабалар мажбурий ва танлов фанларини ўзлаштириши, амалиётларни ўтиши ва натижада касбий фаолиятида зарур билим, кўникма ва малака компетенцияларини эгаллашни таъминловчи мазмунда ишлаб чиқилади.

Ўқув режаси кредит-модуль тизими асосида шакллантирилади. Бунда ўқув жараёни графиги, ҳафталар кесимида ўқиш вақти, аттестациялар, амалиётлар, таътиллار, семестрлар бўйича ўтиладиган “Гуманитар ва табиий-илмий фанлар”, “Умумкасбий фанлар”, “Махсус фанлар”, машғулотлар турлари, ажратилган соатлар, кредитлар, фанлар коди, Давлат аттестацияси ва бошқалар кўрсатилади.

Ўқув режаларга киритиладиган мажбурий ва танлов фанлар турдош олий таълим муассасалар билан ҳамкорликда таянч олий таълим муассасалари томонидан белгиланади.

3.2. 5410600 - Зооинженерия (йилқичилик ва туячилик) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкламасининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (қундузги) ўқиш шакли учун аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 30 соатгача қилиб белгиланиши мумкин.

Ўқишнинг норматив муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланиши мақсадга мувофиқ:

Ўқув даврлари	Қундузги таълим шакли учун	Кечки таълим шакли учун	Сиртқи таълим шакли учун
Назарий ва амалий таълим	40-60 %	40-60 %	40-60 %
<i>Шу жумладан, мустақил таълим</i>	50-50%	15-35 %	25-45 %
Аттестация	6-8 %	6-8 %	6-8 %
Таътил	10-30 %	10-30 %	10-30 %
Малакавий амалиёт	15-30 %	15-30 %	15-30 %
Битирув малакавий иши	2-3 %	2-10 %	2-10 %

Библиографик маълумотлар

УДК 002: 651. 1/7

Гурух Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, касбий фаолият тури, кредит, модуль, бакалавриат, ўқув режа,фан дастури, профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, ўқув цикли, консалтинг, ген, тур, сув ўтлари, полимерия, балиқларнинг аждодлар, доместикацион ўзгарувчанлик, экстерьер, интерьер, конституция типлари, озиқа турлари, озиқа бирлиги, озиқа меъёри, рацион, озиқалантириш типи, ихтиология, аквакултура, гидробиология, човок, форел, қисқичбақа, товар балиқ, ўтхўр балиқ, консервациялаш, тухум, зотлар, лақа балиқ, оқ амур, премикс. Ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш давлат қўмитаси, “Ўзбекбалиқсаноат” уюшмаси, вилоят ва туман хухудий “Балиқсаноат” уюшмалари, ахборот-коммуникатив тизимлар, замонавий тадқиқот методлари, ахборот ва замонавий педагогик технологиялар, моделлар ва моделлаш, фан ишчи дастурлари, илмий-тадқиқотларни ташкил қилиш, виртуал электрон билим манбалари, дидактика, назария.

Ишлаб чиқувчилар, келишилган асосий турдош кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Самарқанд ветеринария медицинаси институти

Ректор Х.Б.Юнусов

202_ йил « _____ » _____

М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълимни ривожлан-
тириш тадқиқотлари ва илғор техноло-
гияларни тадбиқ этиш маркази

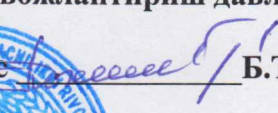
Директор З.Хакимов

202_ йил « _____ » _____

М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси
Ветеринария ва чорвачиликни
ривожлантириш давлат қўмитаси

Раис Б.Т.Норқобилов

202_ йил « _____ » _____

М.Ў.

Тошкент давлат аграр
университети

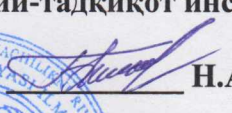
Ректор Б.А.Сулаймонов

202_ йил « _____ » _____

М.Ў.

Қорақўлчилик ва чўл экологияси
илмий-тадқиқот институти

Директор Н.А.Бобокулов

202_ йил « _____ » _____

М.Ў.

**Самарқанд ветеринария медицинаси институтида ишлаб чиқилган
бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг
ўқув режа ва малака талаблари лойиҳаларини турдош ОТМ
Тошкент давлат аграр университети билан
КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ**

Самарқанд шаҳри

27 июль 2020 йил

Раис: А.А.Элмуродов – Самарқанд ветеринария медицинаси институтининг ўқув ишлари бўйича проректори в.в.б, к.х.ф.д., доцент.

Котиб: Б.С.Яхяев - таянч ОТМ кенгашининг котиби.

Қатнашдилар: Самарқанд ветеринария медицинаси институтидан: ўқув ишлари бўйича проректор в.в.б, к.х.ф.д., доцент А.А.Элмуродов, илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, профессор А.С.Даминов, ўқув-услубий бошқарма бошлиғи, доцент Р.Ф.Рўзиқулов, факультет декани, доцент Ҳ.Б.Ниёзов, факультет декани Р.Б.Давлатов, ўқув ишлари бўйича декан муовини С.Ф.Холиқов, кафедра мудирлари: профессор Н.Б.Дилмуродов, доцент Б.Д.Нарзиев, доцент Ш.Н.Насимов, доцент Н.Б.Рўзиқулов, доцент, в.ф.д. Ю.С.Салимов, доцент Д.Э.Эшимов, доцент З.Ж.Шапулатова, доцент Т.И.Тайлоқов, профессорлар: Қ.Н.Норбоев, У.К.Избасаров, Х.С.Салимов, Б.Б.Бакиров, в.ф.д., доцент Б.М.Эшбуриев, доцентлар: Н.О.Фармонов, Х.К.Бозоров, П.С.Хақбердиев, С.М.Муродов, Б.А.Кулиев, кенгаш котиби, доцент Б.С.Яхяев.

Турдош ОТМ Тошкент ДАУдан: ўқув ишлари бўйича проректор, к.х.ф.д. С.Я.Исломов, ўқув-услубий бошқарма бошлиғи, доцент М.Атабоев, “Умумий зоотехния” кафедраси доценти, в.ф.н. М.Ғойибова, к.х.ф.н., О.Шарипов, ассистент Б.Ўлмасов, жами 30 киши.

Кун тартиби:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли қарори, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 8 майдаги “Самарқанд ветеринария медицинаси институтини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-3703-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 28 мартдаги “Ўзбекистон Республикаси ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш давлат қўмитаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-4254-сонли, 2020 йил 12 июндаги “2020/2021 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4749-сонли қарорлари, “Ўзбекистон Республикаси Олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сон Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 11 августдаги “Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимча киритиш ҳақида”ги 476-сон қарорида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида Самарқанд ветеринария медицинаси институти Ижодий ишчи гуруҳлари томонидан кредит-модуль тизими асосида тайёрланган “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари Классификатори”га мувофиқ таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича тайёрланган малака талаблари ва ўқув режаларининг муҳокамаси.

Эшитилди:

А.А.Элмуродов - Самарқанд ветеринария медицинаси институтининг ўқув ишлари бўйича проректори в.в.б, к.х.ф.д., доцент. Ҳурматли йиғилиш қатнашчилари!

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 27 июлдаги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 8 майдаги ПҚ-3703-сонли, 2018 йил 5 июндаги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 28 мартдаги ПҚ-4254-сонли, 2020 йил 12 июндаги ПҚ-4749-сонли қарорлари, 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сон Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 11 августдаги 476-сон қарорида белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида Самарқанд ветеринария медицинаси институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар буюртмачилари талаблари ва хорижий тажрибалар ҳамда кредит-модуль тизими асосида қуйидаги 14 та бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда улар негизидаги 17 та магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўқув режалари ишлаб чиқилди:

№	шифр	Таълим йўналишлари
1	5440100	Ветеринария медицинаси (фаолият турлари бўйича)
2	5440100	Ветеринария медицинаси (йирик шохли моллар касалликлари)
3	5440200	Ветеринария фармацевтикаси
4	5440300	Ветеринария диагностикаси ва лаборатория ишлари
5	5440400	Ветеринария санитария экспертизаси
6	5410600	Зооинженерия (турлари бўйича)
7	5410600	Зооинженерия (қорақўлчилик)
8	5410600	Зооинженерия (йилқиччилик ва туячилик)
9	5410600	Зооинженерия (балиқчилик)
10	5410600	Зооинженерия (асалариччилик)
11	5410200	Агрономия(ем-хашак экинлари)
12	5411300	Ўсимликшунослик (яйлов чўл ўсимликшунослиги)
13	5411400	Чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлаш технологияси
14	5320500	Биотехнология (тармоқлар бўйича)
№	шифр	Таълим мутахассисликлари
1	5A440101	Ҳайвонларга ташхис қўйиш ва даволаш
2	5A440102	Ветеринария жарроҳлиги
3	5A440103	Ветеринария фармакологияси ва токсикологияси
4	5A440105	Ветеринария санитарияси, ветеринар-санитарлик экспертизаси ва чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлаш гигиенаси
5	5A440107	Ветеринария микробиологияси, вирусологияси, эпизоотологияси, микологияси ва иммунологияси
6	5A440108	Ҳайвонларнинг паразитли ва юқумли касалликлари
7	5A440115	Фавкулудда вазиятларда ветеринария назорати ва жамоат саломатлигини сақлаш
8	5A410601	Паррандачилик
9	5A410602	Қорақўл қўйлари селекцияси
10	5A410603	Қишлоқ хўжалик ҳайвонларини урчиштириш, кўпайтириш ва уларнинг селекцияси (ҳайвонот турлари бўйича)
11	5A410604	Чорвачилик
12	5A410605	Наслчилик
13	5A411401	Чорвачилик маҳсулотларини етиштириш, сақлаш ва қайта ишлашнинг анъанавий ҳамда инновацион технологияси ва сертификацияси
14	5A411402	Қорақўлчилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва қайта ишлаш
15	5A320501	Биотехнология (ветеринария бўйича)
16	5A320501	Биотехнология (чорвачилик бўйича)
17	5A320501	Биотехнология (ўсимликшунослик бўйича)

Ана шу ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режалари ҳақида йиғилиш қатнашчиларидан фикр-мулоҳаза билдириб, таклифлар беришларини сўради.

Сўзга чиқдилар:

1. Р.Ф.Рўзикулов – Самарқанд ветеринария медицинаси институтининг ўқув-услубий бошқарма бошлиғи, доцент. Институтимиз “Ветеринария” ва “Зоотехния” таълим йўналишлари ва уларнинг негизидаги магистратура мутахассисликлари бўйича таянч ОТМ ҳисобланади. Шунинг учун, институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан 14 та бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда улар негизидаги 17 та магистратура мутахассисликларининг кредит-модуль тизими асосида Малака талаблари ва ўқув режалари тайёрланди. Ушбу жараёнга институт профессор-ўқитувчилари билан бир қаторда турдош ОТМ – Тошкент ДАУдан доцент, в.ф.н М.Ғойипова, қ.х.ф.н., О.Шарипов ва Б.Ўлмасовлар ҳам жалб этилди. Хориж давлатларнинг бу соҳадаги тажрибалари ва кадрлар буюртмачиларининг фикр-мулоҳазалари ҳамда таклифлари ўрганилди. Шунинг учун ушбу Малака талаблари ва ўқув режаларини ОЎМТВ томонидан тасдиқлаш ва келишиш учун тавсия қилишларингизни сўрайман.

2. Қ.Н.Норбоев - профессор. Институтимизда ветеринария ва чорвачилик соҳаларининг энг етук профессор-ўқитувчилари фаолият юритишмоқда. Ҳозирги кунда ветеринария ва чорвачилик соҳаларининг олий маълумотли мутахассисларга бўлган эҳтиёжини инобатга олиб, мутахассислар тайёрлашнинг долзарб масалалари, муаммо ва ечимларининг аксини топган ҳолда кредит-модуль тизимига асосланган ушбу МТ ва ЎРлар тайёрланди. Сизлардан институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан тайёрланган МТ ва ЎРларни ОЎМТВ томонидан тасдиқлаш ва келишиш учун тавсия қилишларингизни сўрайман.

3. С.Я.Исломов - ТошДАУнинг ўқув ишлари бўйича проректори, қ.х.ф.д., профессор. Самарқанд ветеринария медицинаси институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истеъмолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар, кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган 14 та бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда улар негизидаги 17 магистратура мутахассисликлари бўйича тайёрланган Малака талаблари ва ўқув режалари Республикада ижтимоий-иқтисодий ривожланиш жараёнларига мос равишда тайёрланган. Хориж давлатларининг бу соҳадаги бакалавр ва магистрлар тайёрлашда мавжуд МТ ва ЎР ўрганилган. Турдош бўлган бизнинг университетимиз профессор-ўқитувчилари томонидан берилган таклифлар инобатга олинган. Ушбу МТ ва ЎР ОЎМТВ томонидан тасдиқлаш ва келишиш учун тавсия қилишларингизни сўрайман.

3. М.Э.Ғойибова - ТошДАУнинг доценти, ветеринария фанлари бўйича фалсафа доктори. Таянч Самарқанд ветеринария медицинаси институти профессор ўқитувчилари томонидан кредит-модуль тизими асосида тайёрланган 14 бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда улар негизидаги 17 магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўқув режалари бугунги кунда Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш талабларига тўлиқ жавоб беради. Чунки унда ветеринария ва чорвачилик соҳаларини қамраб олган фанлар киритилган ҳамда таклифлар эътиборга олинган. Мен ҳам ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларни ОЎМТВ томонидан тасдиқлаш ва келишиш учун тавсия қиламан.

4. Йиғилишда, шунингдек, профессорлар Қ.Н.Норбоев, Б.Бакиров, доцентлар Н.Фарманов, Қ.Ҳайдаров, Б.Яхяевлар сўзга чиқиб, кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режалар ҳақида ўзларининг фикр-мулоҳазаларини билдирдилар ҳамда уларни ОЎМТВ томонидан тасдиқлаш ва келишиш учун тасдиқлашга тавсия қилишдилар.

5. А.А.Элмуродов. Институтда кадрлар истеъмолчилари, хорижий тажрибалар ва кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган ва муҳокама қилинган 14 бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда улар негизидаги 17 магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўқув режаларини ОЎМТВда ташкил қилинган ишчи гуруҳ

ходимлари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда тасдиқлаш учун ОўМТВга топширишни таклиф қиламан.

Йиғилишда билдирилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар асосида:

қ а р о р қ и л и н д и :

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли қарори, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодий соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 8 майдаги “Самарқанд ветеринария медицинаси институтини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-3703-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 28 мартдаги “Ўзбекистон Республикаси ветеринария ва chorvachilikни ривожлантириш давлат қўмитаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-4254-сонли, 2020 йил 12 июндаги “2020/2021 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4749-сонли қарорлари, “Ўзбекистон Республикаси Олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сон Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 11 августдаги “Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимча киритиш ҳақида”ги 476-сон қарорида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида, Самарқанд ветеринария медицинаси институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари, хорижий тажрибалар ҳамда кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган 14 бакалаврият таълим йўналишлари ҳамда улар негизидаги 17 магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўқув режалари Республикада ижтимоий иқтисодий ривожланиш жараёнларига мос равишда, кадрлар истемолчилари ва турдош ТошДАУнинг таклифлари инobatга олинган ҳолда тайёрланганлиги инobatга олинсин.

2. Кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини ОўМТВда ташкил қилинган ишчи гуруҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда ОўМТВ томонидан тасдиқлаш ва келишиш учун топширилсин.

Мажлис раиси

Котиб

А.А.Элмуродов

Б.С.Яхяев

**Самарқанд ветеринария медицинаси институти бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликлари бўйича малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқувчилар ва кадрлар истеъмолчилари ўртасида
КЕЛИШУВ ДАЛОЛАТНОМАСИ**

Самарқанд шаҳар

27 – июль 2020 йил

Биз қуйида имзо қўювчилар:

- **кадрлар истеъмолчилари:** Ўзбекистон Республикаси Ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш давлат қўмитаси раиси Б.Норқобилов, Ветеринария илмий-тадқиқот институтининг директори Б.Элмуродов, Тошкент давлат аграр университетининг ўқув ишлари бўйича проректори С.Исломов,

- **ишлаб чиқувчилар:** Самарқанд ветеринария медицинаси институтининг ўқув ишлари бўйича проректори в.в.б А.Элмуродов, “Ветеринария профилактикаси ва даволаш” факултети декани Х.Ниёзов, “Ветеринария диагностикаси ва озик-овқат хавфсизлиги” факултети декани Р.Давлатов, “Зооинженерия” факултети декани Э.Шаптақовлар институтда кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган қуйидаги 14 та бакалаврият таълим йўналишлари ва уларнинг негизидаги 17 та магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларининг таркиби билан танишиб, келишув ҳақида ушбу далолатномани туздик:

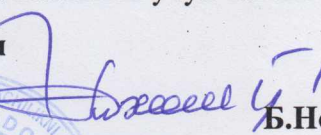
№	шифр	Таълим йўналишлари
1	5440100	Ветеринария медицинаси (фаолият турлари бўйича)
2	5440100	Ветеринария медицинаси (йирик шохли моллар касалликлари)
3	5440200	Ветеринария фармацевтикаси
4	5440300	Ветеринария диагностикаси ва лаборатория ишлари
5	5440400	Ветеринария санитария экспертизаси
6	5410600	Зооинженерия (турлари бўйича)
7	5410600	Зооинженерия (қорақўлчилик)
8	5410600	Зооинженерия (йилқиччилик ва туячилик)
9	5410600	Зооинженерия (балиқчилик)
10	5410600	Зооинженерия (асалариччилик)
11	5410200	Агрономия(ем-хашак экинлари)
12	5411300	Ўсимликшунослик (яйлов чўл ўсимликшунослиги)
13	5411400	Чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлаш технологияси
14	5320500	Биотехнология (тармоқлар бўйича)
№	шифр	Таълим мутахассисликлари
1	5A440101	Ҳайвонларга ташхис қўйиш ва даволаш
2	5A440102	Ветеринария жарроҳлиги
3	5A440103	Ветеринария фармакологияси ва токсикологияси
4	5A440105	Ветеринария санитарияси, ветеринар-санитарлик экспертизаси ва чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлаш гигиенаси
5	5A440107	Ветеринария микробиологияси, вирусологияси, эпизоотологияси, микологияси ва иммунологияси
6	5A440108	Ҳайвонларнинг паразитли ва юқумли касалликлари
7	5A440115	Фавқулдда вазиятларда ветеринария назорати ва жамоат саломатлигини сақлаш
8	5A410601	Паррандачилик
9	5A410602	Қорақўл қўйлари селекцияси
10	5A410603	Қишлоқ хўжалик ҳайвонларини урчитиш, кўпайтириш ва уларнинг селекцияси (ҳайвонот турлари бўйича)
11	5A410604	Чорвачилик

12	5A410605	Наслчилик
13	5A411401	Чорвачилик махсулотларини етиштириш, сақлаш ва қайта ишлашнинг анъанавий ҳамда инновацион технологияси ва сертификацияси
14	5A411402	Қоракўлчилик махсулотларини ишлаб чиқариш ва қайта ишлаш
15	5A320501	Биотехнология (ветеринария бўйича)
16	5A320501	Биотехнология (чорвачилик бўйича)
17	5A320501	Биотехнология (ўсимликшунослик бўйича)

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли қарори, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 8 майдаги “Самарқанд ветеринария медицинаси институтини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-3703-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 28 мартдаги “Ўзбекистон Республикаси ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш давлат қўмитаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-4254-сонли, 2020 йил 12 июндаги “2020/2021 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4749-сонли қарорлари, “Ўзбекистон Республикаси Олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сон Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 11 августдаги “Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимча киритиш ҳақида”ги 476-сон қароридан белгиланган вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида Самарқанд ветеринария медицинаси институти томонидан кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган 14 та бакалаврият таълим йўналишлари ва уларнинг негизидаги 17 та магистратура мутахассисликларининг малака талаблари ва ўқув режаларида хорижий тажрибалар ва кадрлар истеъмолчиларининг олий малакали кадрларга қўядиган талаблари ҳамда таклифлари инобатга олинган.

2. Кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларини ОўМТВ томонидан тузилган ишчи гуруҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдиқлаш ва келишиш учун тавсия этамиз.

**Ўзбекистон Республикаси Ветеринария
ва чорвачиликни ривожлантириш
давлат қўмитаси раиси**

Б.Норқобилов

**Ветеринария илмий-тадқиқот
институтининг директори**

Б.Элмуродов

**Тошкент давлат аграр университетининг
ўқув ишлари бўйича проректори**

С.Исломов

**Самарқанд ветеринария медицинаси
институтининг ўқув ишлари
бўйича проректори в.в.б.**

А.Элмуродов

**Ветеринария профилактикаси
ва даволаш факултети декани**

Х.Ниёзов

**Ветеринария диагностикаси ва
озик-овқат хавфсизлиги факултети декани**

Р.Давлатов

Зооинженерия факультети декани

Э.Шаптақов

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус касб-хунар таълим йўналишлари бўйича
ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг
“Ветеринария медицинаси ва чорвачилик” ўқув-услубий бирлашмаси мажлисининг
4 - сон БАЁНИ

31 - июль 2020 йил.

Самарқанд шаҳри

Қатнашдилар: “Ветеринария
медицинаси ва чорвачилик” ўқув-
услубий бирлашмасининг 15 аъзоси

Кун тартиби:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли қарори, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 8 майдаги “Самарқанд ветеринария медицинаси институтини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-3703-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 28 мартдаги “Ўзбекистон Республикаси ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш давлат қўмитаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-4254-сонли, 2020 йил 12 июндаги “2020/2021 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4749-сонли қарорлари, “Ўзбекистон Республикаси Олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сон Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 11 августдаги “Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимча киритиш ҳақида”ги 476-сон қароридан белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида, Самарқанд ветеринария медицинаси институти профессор-ўқитувчилари томонидан хорижий тажрибалар ҳамда кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиш ҳамда уни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

Эшитилди:

1. Юнусов Х.Б. – “Ветеринария” ўқув-услубий бирлашмаси раиси, профессор. Хурматли мажлис қатнашчилари, кун тартибидаги масала бўйича сўзни бирлашма котиби Р.Ф.Рўзиқуловга берсак. Марҳамат.

2. Рўзиқулов Р.Ф. – “Ветеринария” ўқув услубий бирлашмасининг котиби, доцент. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли қарори, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, 2018 йил 8 майдаги “Самарқанд ветеринария медицинаси институтини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-3703-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли, 2019 йил 28 мартдаги “Ўзбекистон Республикаси ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш давлат қўмитаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-4254-сонли, 2020 йил 12 июндаги “2020/2021 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4749-сонли қарорлари, “Ўзбекистон Республикаси Олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 8 октябрдаги ПФ-5847-сон Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 11 августдаги “Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимча киритиш ҳақида”ги 476-сон қароридан белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида институтда тажрибали профессор-ўқитувчилардан иборат ишчи гуруҳ тузилди.

Ишчи гуруҳ аъзолари томонидан қуйидаги 14 та таълим йўналишлари ва 17 та магистратура мутахассисликлари бўйича кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар ҳамда кредит-модуль тизими асосида Малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқилди:

№	шифр	Таълим йўналишлари
1	5440100	Ветеринария медицинаси (фаолият турлари бўйича)
2	5440100	Ветеринария медицинаси (йирик шохли моллар касалликлари)
3	5440200	Ветеринария фармацевтикаси
4	5440300	Ветеринария диагностикаси ва лаборатория ишлари
5	5440400	Ветеринария санитария экспертизаси
6	5410600	Зооинженерия (турлари бўйича)
7	5410600	Зооинженерия (қорақўлчилик)
8	5410600	Зооинженерия (йилқиччилик ва туячилик)
9	5410600	Зооинженерия (балиқчилик)
10	5410600	Зооинженерия (асалариччилик)
11	5410200	Агрономия(ем-хашак экинлари)
12	5411300	Ўсимликшунослик (яйлов чўл ўсимликишунослиги)
13	5411400	Чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлаш технологияси
14	5320500	Биотехнология (тармоқлар бўйича)
№	шифр	Таълим мутахассисликлари
1	5A440101	Ҳайвонларга ташхис қўйиш ва даволаш
2	5A440102	Ветеринария жарроҳлиги
3	5A440103	Ветеринария фармакологияси ва токсикологияси
4	5A440105	Ветеринария санитарияси, ветеринар-санитарлик экспертизаси ва чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлаш гигиенаси
5	5A440107	Ветеринария микробиологияси, вирусологияси, эпизоотологияси, микологияси ва иммунологияси
6	5A440108	Ҳайвонларнинг паразитли ва юкумли касалликлари
7	5A440115	Фавкуллда вазиятларда ветеринария назорати ва жамоат спломатлигини сақлаш
8	5A410601	Паррандачилик
9	5A410602	Қорақўл қўйлари селекцияси
10	5A410603	Қишлоқ хўжалик ҳайвонларини урчитиш, кўпайтириш ва уларнинг селекцияси (ҳайвонот турлари бўйича)
11	5A410604	Чорвачилик
12	5A410605	Наслчилик
13	5A411401	Чорвачилик маҳсулотларини етиштириш, сақлаш ва қайта ишлашнинг анъанавий ҳамда инновацион технологияси ва сертификацияси
14	5A411402	Қорақўлчилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш ва қайта ишлаш
15	5A320501	Биотехнология (ветеринария бўйича)
16	5A320501	Биотехнология (чорвачилик бўйича)
17	5A320501	Биотехнология (ўсимликишунослик бўйича)

Уларга ишлаб чиқариш ва ИТИларнинг мутахассислари, кадрлар буюрмачилари ва истемолчилари, турдош Тошкент ДАУ билан келишув баённомаси олинган.

Сизлардан тайёрланган 14 та таълим йўналишлари ва 17 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиб, ўз фикр-мулоҳазаларингизни билдиришларингизни сўрайман.

Сўзга чиқдилар:

1. **Ниезов Ҳ.Б. – бирлашма аъзоси, доцент.** Самарқанд ВМИ таянч бўлган таълим йўналишлари ва мутахассислари бўйича кенгаш раисининг муовини, “Ветеринария профилактикаси ва даволаш” факультетининг декани. Хурматли бирлашма аъзолари, профессор-ўқитувчиларимиз халқаро тажрибаларни ўрганиб, уларни таҳлил қилиб, Республикамиз ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг истиқболларини, фан, технология ютуқларини ва кадрлар истеъмолчиларининг талабларини инobatга олиб, кредит-модуль тизими асосида 14 та таълим йўналишлари ва 17 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқишди. Мен ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини маъқуллайман ҳамда ОЎМТВ томонидан тасдиқлаш ва келишиш учун тавсия этаман.

2. **Норбоев Қ.Н. – бирлашма аъзоси, профессор.** Хурматли бирлашма аъзолари, институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган 14 та таълим йўналишлари ва 17 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини қўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс эттирган ва меъёр талабларига тўлиқ жавоб беради. Улар олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда ветеринария ва чорвачилиқда замонавий инновацион технологиялар бўйича чуқур билим ҳамда амалий кўникмаларни бажаришга мўлжалланган. Шунинг учун ишлаб чиқилган 14 та таълим йўналишлари ва 17 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини маъқуллайман ҳамда ОЎМТВ томонидан тасдиқлаш ва келишиш учун тавсия этаман.

3. **Бирлашма аъзоларидан:** профессорлар А.С.Даминов, Р.Б.Давлатов, Н.Б.Дилмуродов, Б.Б.Бакиров, ветеринария фанлари докторлари Б.М.Эшбўриев, Ю.С.Салимов, доцентлар: Н.О.Фарманов, Қ.Ҳ.Ҳайдаров, Э.С.Шаптақовлар ҳам сўзга чиқиб, кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган 14 та таълим йўналишлари ва 17 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини замонавий талаблар асосида тайёрланган, уларда хорижий тажрибалар ҳамда ветеринария ва чорвачилиқнинг барча соҳаларидаги ислохатлар инobatга олинган деб таъкидлашдилар. Шунингдек, улар ишлаб чиқилган 14 та таълим йўналишлари ва 17 та магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўқув режаларини маъқуллайман ҳамда ОЎМТВ томонидан тасдиқлаш ва келишиш учун тавсия этишдилар.

4. **Юнусов Х.Б. - бирлашма раиси, профессор.** Институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган 14 та таълим йўналишлари ва 17 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режалари олий таълим талаблари асосида тайёрланган, уларда Республикамиз чорвачилиғи ва ветеринария соҳасида рўй бераётган иқтисодий ислохатлар ҳамда халқаро тажрибалар тўлиғича ўз аксини топган деб ўйлайман.

Шунинг учун муҳокамага қўйилган 14 та таълим йўналишлари ва 17 та магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўқув режаларини маъқуллаш, тасдиқлаш ва келишиш учун тавсия этишларингизни сўрайман.

Йиғилиш қарор қилади:

1. Самарқанд ветеринария медицинаси институти профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар ҳамда кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган 14 та таълим йўналишлари ва 17 та магистратура мутахассисликлари бўйича Малака талаблари ва ўқув режалари маъқуллансин.

2. Хорижий тажрибалар ҳамда кредит-модуль тизими асосида ишлаб чиқилган 14 та таълим йўналишлари ва 17 та магистратура мутахассисликларининг Малака талаблари ва ўқув режаларини Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида ташкил қилинган ишчи гуруҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдиқланиши ва келишиш учун Олий таълимни ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор технологияларни тадбиқ этиш марказига топширилсин.

Ветеринария медицинаси ва чорвачилиқ
ўқув-услубий бирлашма раиси, профессор

Х.Б.Юнусов

Ўқув-услубий бирлашма котиби, доцент

Р.Ф.Рўзикулов

**5410600 – Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим
йўналишининг малака талабларини
ишлаб чиқилишига
ТУШУНТИРИШ ХАТИ**

5410600 – Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналишининг малака талабларини ишлаб чиқишда куйидаги меъёрий-хукукий хужжатларга асосланилди:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 16 мартдаги “Чорвачиликда иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришда доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-2841-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 8 майдаги “Самарқанд ветеринария медицинаси институтини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-3703-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 28 мартдаги “Ўзбекистон Республикаси ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш давлат қўмитаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги ПҚ-4254-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 12 июндаги “2020/2021 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига ўқишга қабул қилишнинг давлат буюртмаси параметрлари тўғрисида”ги ПҚ-4749-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 8 октябрдаги “Ўзбекистон Республикаси Олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5847-сонли Фармони;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 11 августдаги “Вазирлар Маҳкамасининг “Олий таълимнинг Давлат таълим стандартларини тасдиқлаш тўғрисида” 2001 йил 16 августдаги 343-сон қарорига ўзгартириш ва қўшимча киритиш ҳақида”ги 476-сон қарори.

Малака талабини ишлаб чиқишда бакалавриат таълим йўналиши битирувчиларига кадрлар истеъмолчилар томонидан кўрсатилган малака талаблари ҳисобга олинган.

Янги малака талаблари бўйича тайёрланган ўқув режасида жами 240 кредит ажратилди ва ҳар бир семестр учун талабанинг ўқув юкласи 30 кредит қилиб белгиланиб, ўқув блоклари ва фанларига кредитлар

тақсимланди. “Табий-илмий ва гуманитар фанлар” блокининг умумий юклама ҳажми 26,5%дан 21,7% гача камайтирилди. “Умумкасбий фанлар” блокининг ҳажми 42,5% дан 43,1% гача, “Ихтисослик фанлари” блокининг ҳажми 25 % дан 30,6 % гача оширилди. Шу билан бирга аудитория машғулотларининг ҳафталик юкламаси 30 соатдан 26 соатга қисқартирилди. Шунингдек, таълим олувчиларни кўпроқ касбий амалий малака ва кўникмага эга бўлишини таъминлаш мақсадида, ўқув жараёнининг назарий қисми - маърузалар ҳажми 40% дан 34 % га камайтирилиб, амалий-лаборатория машғулотлари ҳажми 60% дан 66 % га оширилди.

Ушбу малака талаблари “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг мақсади ва вазифаларининг, шунингдек таълим-тарбияга йўналтирилган ҳамда Президент, Вазирлар Маҳкамасининг қарор-фармонларини мукамал амалга оширилишига қаратилган.

Малака талаблари миллий мустақиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, халқнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний кадриятлар тамойиллари ҳисобга олинди.

Кредит-модуль тизимига мўлжалланган малака талаблари асосида таълим олувчиларда чуқур билим, мустақил фикрлаш, юксак касбий малакавий кўникма шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби халқаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуқлари иқтисодий устуворлик шароитида кадрларга нисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда қўйиладиган талабларни ҳисобга олган ҳолда илмий асосланди.

Кредит-модуль тизими асосида ўқув юкламасининг оддийдан мураккабга қараб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табақалаштириш имкониятлари ҳисобга олинди.

Таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-қоидаларга мослигига эришилди.

Малака талабнинг қулайлиги - унинг бажарилишини назорат қилиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, таълим йўналишининг малака талабини ишлаб чиқишда муҳим аҳамият касб этади.

5410600 – Зооинженерия (балиқчилик) бакалаврият таълим йўналишига тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаолиятларининг илғор меъёрлари киритилди.

Малака талабларини ишлаб чиқишда мамлакат ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талаблари кредит-модуль тизими бўйича халқаро амалиётдаги академик талаблар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Самарқанд ветеринария медицинаси
институтининг ўқув ишлари бўйича
проректори В.В.Б.

А.А.Элмуродов

**5410600 – Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши учун тайёрланган
Малака талабларига**

ТАҚРИЗ

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг “2020-2021 ўқув йиидан таълим жараёнини кредит-модуль тизимига ўтиш тўғрисида” буйруғи асосида Самарқанд ветеринария медицинаси институти томонидан 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши учун Малака талаблари илғор хорижий тажрибалар асосида, кадрлар буюртмачиларининг талаб ва эҳтиёжларидан келиб чиқиб ишлаб чиқилган.

Мазкур малака талаби 410 000 – Қишлоқ, ўрмон ва балиқ хўжаликлари таълим соҳаси Давлат таълим стандарти, Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

5410600-Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши учун тайёрланган Малака талабалари таълим жараёнини модуль-кредит тизимига ўтишга асосланган бўлиб, бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи, касбий фаолиятининг соҳалари ва объектлари, касбий фаолиятларининг турлари ва касбий вазифаларига таъриф берилган. Шу билан биргаликда, таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талабларнинг таърифида умумий ва касбий компетенциялар соҳага оид бўлиб улар тўғри акс эттирилган.

Мазкур бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурларига қўйиладиган умумий талаблар қисмида ўқув режаси кредит-модуль тизими асосида шакллантирилганлиги тўғрисида баён этилган, яъни ушуб соҳа учун мутахассисларни тайёрлашда жаҳон таълим стандарлари жорий этиб таълим соҳаси ислоҳ бўлаётганлиги тўғрисида дарак беради.

Хулоса қилиш мумкинки, Мазкур малака талаби Давлат таълим стандарти, Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган ҳамда шу соҳа бўйича мутахассислар тайёрлаш Давлат талабларига тўлиқ жавоб беради ва уни тасдиқлаш учун тавсия қиламан.

“Чорвачилик ва паррандачилик”

илмий-тадқиқот институти директори, к.х.ф.н.

А. Нурматов

**5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналиши
учун тайёрланган Малака талабларига**

ТАҚРИЗ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёвнинг “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги 2019 йил 8-октябрдаги ПФ-5847-сонли, 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Харакатлар стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”да амалга оширишга оид давлат дастури асосида 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналиши учун Малака талаблари ишлаб чиқилган.

Ушбу Малака талабалари таълим жараёнини модуль-кредит тизимида ўтишга асосланган бўлиб, 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи, касбий фаолиятининг соҳалари ва объектлари, касбий фаолиятларининг турлари ва касбий вазифалари баён этилган. Бундан ташқари, таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талабларнинг таърифида умумий ва касбий компетенциялар соҳага оид бўлиб улар тўғри акс эттирилган.

5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурларига қўйиладиган умумий талаблар қисмида ўқув режаси кредит-модуль тизими асосида шакллантирилганлиги тўғрисида баён этилган, яъни ушуб соҳа учун мутахассисларни тайёрлашда жаҳон таълим стандарлари жорий этиб таълим соҳаси ислоҳ бўлаётганлиги тўғрисида дарак беради.

Юқорида келтирилганлардан хулоса қилиш мумкинки, 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналиши учун тайёрланган Малака талаблари ва унга киритилган меъёрлар шу соҳа бўйича мутахассислар тайёрлаш Давлат талабларига тўлиқ жавоб беради ва уни тасдиқлаш учун тавсия қиламан.

Самарқанд вилояти ҳудудий
“Чорванасл” маркази директори

Ш.Ташпулатов

**5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналиши
учун тайёрланган Малака талабларига**

ТАҚРИЗ

Республикамиз таълим тизимида олиб борилаётган ислохатлар таълим жараёни сифатини ошириш, тайёрланаётган мутахассисларни рақобатбардошлигини таъминлашга замин яратмоқда. Ўқув жараёнининг сифат кўрсаткичлари авваламбор, фанларнинг меъёрий ва моддий-техник жиҳатдан таъминланишига кўп жиҳатдан боғлиқ. Шунинг учун ҳам мутахассисларни тайёрлашда қўйиладиган малака талаблари муҳим аҳамият касб этади.

5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат мутахассислиги учун тайёрланган Малака талаблари асосий уч бўлимдан иборат бўлиб, унинг биринчи бўлимида магистрлар касбий фаолиятларининг турлари алохида-алохида бўлимларга бўлиниб, шунингдек, таълимни давом эттириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси, тармоқ илмий тадқиқот институтлари, олий таълим муассасаларида катта илмий ходим-изланувчи, мустақил изланувчи сифатида фаолият кўрсатиши имконияти мавжудлиги батафсил кўрсатиб ўтилган.

Малака талабларининг иккинчи бўлимида мазкур мутахассислик бўйича магистрларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар ва магистрларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган умумий талаблар аниқ кўрсатиб ўтилган бўлиб, ҳайвонларни этологик кўрсаткичлари ва психологиясини маҳсулдорлик билан боғлиқлигини ўрганиш бўйича илмий педагогик, илмий-тадқиқот ишига бўлган талаблар навбатма-навбат келтирилган.

Мутахассисликучун тайёрланган Малака талабининг учинчи - ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар бўлимида магистрнинг билимига, кўникма ва малакасига қўйилган талаблар келтирилган бўлиб, бу ўз навбатида мазкур мутахассислик бўйича юқори малакали кадрлар тайёрлашга имконият яратиш беради. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар, ўқув режасидаги юклама ҳажми баён қилинган.

Умуман олганда, 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат учун тайёрланган Малака талаблари ва унга киритилган меъёрлар шу соҳа бўйича магистрлар тайёрлашнинг Давлат талабларига тўлиқ жавоб беришини инобатга олиб, уни тасдиқлаш учун тавсия қиламан.

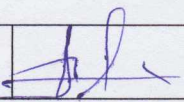
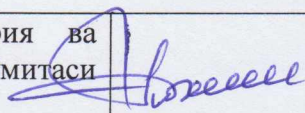

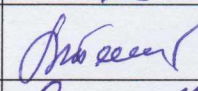
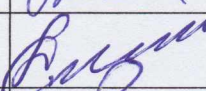

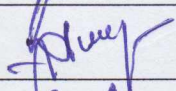
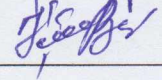
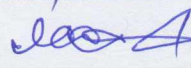
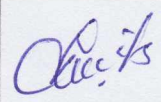
Тош ДАУ, "Умумий зоотехния
кафедраси мудири, к.х.ф.д., доцент

У.Соатов

5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалавриат таълим йўналиши бўйича малака талаблари ва ўқув режасини ишлаб чиқарувчи Ишчи гуруҳ таркиби

т/р	Ишчи гуруҳ раиси ва аъзоларининг Ф.И.Ш.	Лавозими, илмий даражаси ва унвони, иш жойи	Имзо
Раис			
1	Элмуродов А.А.	Ўқув ишлари бўйича проректор в.в.б., қ.х.ф.д., доцент	
Аъзолари:			
2	Жабборов Ш.А.	Ўзбекистон Республикаси ветеринария ва чорвачиликни ривожлантриш давлат кўмитаси раисининг биринчи муовини, в.ф.д.	
3	Даминов А.С.	Илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, в.ф.д., профессор	
4	Рўзикулов Р.Ф.	Ўқув-услубий бошқарма бошлиғи, в.ф.н., доцент	
5	Тоштемиров Р.М.	Таълим сифатини назорат қилиш бўлими бошлиғи, в.ф.н., доцент	
6	Фармонов Н.О.	Мониторинг ва ички назорат бўлими бошлиғи, в.ф.н., доцент	
7	Шаптаков Э.С.	Зооинженерия факультети декани, қ.х.ф.н., доцент	
8	Амиров Ш.Қ.	“Қорамолчилик, йилқичилик ва қорақўлчилик” кафедраси мудири, қ.х.ф.н., доцент	
9	Норбаева М.Қ.	Паррандачилик, балиқчилик ва асаларичилик” кафедраси мудири, қ.х.ф.н., доцент	
10	Яхяев Б.С.	“Ҳайвонларни озиклантириш технологияси” кафедраси мудири, қ.х.ф.н., доцент	
11	Хўжамов Ж.Н.	“Ҳайвонлар генетикаси, селекцияси, урчитиш ва кўпатириш” кафедраси мудири, PhD, катта ўқитувчи	

Ўқув ишлари бўйича проректор в.в.б. А.А.Элмуродов

5410600 - Зооинженерия (балиқчилик)
бакалаврият таълим йўналишининг малака талабларини халқаро
тажрибалар билан қиёсий таққослаш тўғрисидаги таҳлилий
маълумотлар

Европа ва АҚШ таълим системаси кредит тизимига асосланган, ҳар бир фан бўйича белгиланган кредит бали мавжуд 1 кредитдан 4 кредит баллгача.

Талаба ҳохлаган вақтда ушбу фан ўқитувчи томонидан ўтилатганига қараб дарсга қатнашиши мумкин. Белгиланган дарс соати тугагач ўрнатилган тартибда имтиҳон топшириб белгиланган кредит баллини олади. Кейинчалик ана шу кредит баллари етарли бўлса 3,5 йилдан 5-6 йилгача муддатда бакалавр йўналиши бўйича бакалавр даражасини олиши мумкин.

5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) бакалаврият таълим йўналиши ҳозирги кунда жуда долзарб йўналиш бўлиб, нафақат Ўзбекистон Республикаси балки бошқа Европа, Америка, Осиё, МДҲ давлатлари чорвачилик тизимида ҳам доимий изланишни, таҳлил қилишни ва ривожлантиришни талаб қилмоқда. Юқоридаги маълумотларга асосан шуни айтиш мумкинки, давлатимизда яратилаётган 5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналишининг малака талаби жаҳон андозаларига мос равишда бўлиб, бошқа давлатларнинг модуль-кредит таълим дастурларига ўхшаш томонлари ҳамда ўзига хос хусусиятлари билан ажралиб туради.

5410600 - Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши бўйича малака талаби ушбу соҳа бўйича таълим берувчи малака талаблари билан таққосланган ҳолда тузилди.

Ўқув ишлари бўйича проректор в.в.б.

А.Элмуродов

Бакалавриятда таълим жараёнининг умумий кўрсаткичлари

№	Таълим жараёни	Ўзбекистон Республикаси (бакалаврият)	Америка Қўшма Штатлари (бакалаврият)	Австрия (бакалаврият)	Берлинский Университет (бакалаврият)
1.	Бошланиши	умумий ўрта, ўрта махсус профессионал таълимидан сўнг	10 йиллик мажбурий ўрта мактаб таълимидан сўнг	10 йиллик мажбурий ўрта мактаб таълимидан сўнг	10 йиллик мажбурий ўрта мактаб таълимидан сўнг
2.	Давомийлиги	4 йил	3 йилдан- 4-5 йилгача	3 йилдан- 4-5 йилгача	3 йилдан- 4-5 йилгача
3.	Таълим олувчилар сони	20-25	4 -10 ва ундан ортик	1-12 ва ундан ортик	1-12 ва ундан ортик
4.	Ўтиш жойлари	Аграр соҳадаги университетларда, ўқув тажриба хужаликларида	Аграр соҳадаги университетларда, ўқув тажриба хужаликларида, шу соҳада ташкил этиладиган ёзги мактабларда, шунингдек талабанинг хохишига кура фермер хужаликларида	Аграр соҳадаги университетларда, ўқув тажриба хужаликларида, шу соҳада ташкил этиладиган ёзги мактабларда	Аграр соҳадаги университетларда, ўқув тажриба хужаликларида, шу соҳада ташкил этиладиган ёзги мактабларда
5.	Таълим берувчилар	Аграр университетларидаги балиқчилик мутахассислиги бўйича фан доктори, фан номзоди ёки амалий машғулотлар учун магистратура дипломига эга профессор-ўқитувчилар, малака ошириш курсини тугатган олий маълумотга эга бўлган- ўқитувчилар, амалий кўникмаларни ўргатиш бўйича бошқа тор доирадаги мутахассислар – тренерлар.	Университетда фаолият юритадиган профессор-ўқитувчилар, лаборатория дарсларида тегишли тартибда рухсатга эга булган олий малумотли лаборатория ходимлари, шунингдек ишлаб чиқариш билан узвий боғлиқликда фаолият юритадиган илмий тадқиқотчилар	Университетдаги тегишли кафедраларда фаолият юритадиган профессор-ўқитувчилар, лаборатория дарсларида тегишли тартибда рухсатга эга булган олий маълумотли лаборатория ходимлари	Университетдаги тегишли кафедраларда фаолият юритадиган профессор-ўқитувчилар, лаборатория дарсларида тегишли тартибда рухсатга эга булган олий маълумотли лаборатория ходимлари
6.	Таълим жараёнини кузатиш ва назорат қилиш	Қуйидаги тартибда амалга оширилади: тегишли кафедра мудирлари ва декан шунингдек	Қуйидаги тартибда амалга оширилади: белгиланган фанлар бўйича махсус шахслар ва шунингдек	Қуйидаги тартибда амалга оширилади: белгиланган фанлар бўйича	Қуйидаги тартибда амалга оширилади: белгиланган фанлар бўйича

	университет рахбарияти	белгиланган фан тугагач талабалар укитувчига ва унинг фаолиятига бахо бериш оркали амалга оширилади.	махсус шахслар ва шунингдек белгиланган фан тугагач талабалар укитувчига ва унинг фаолиятига бахо бериш оркали амалга оширилади.	махсус шахслар ва шунингдек белгиланган фан тугагач талабалар укитувчига ва унинг фаолиятига бахо бериш оркали амалга оширилади.
--	---------------------------	---	--	--

Ўзбекистон Республикаси ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш қўмитаси “Ўзбекчорванасл” агентлиги, Самарқанд ветеринария медицинаси институти 5410600-Зооинженерия (балиқчилик) таълим йўналиши учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятиларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)

Таълим йўналиши		Таълим йўналиши учун янгидан яратиладиган малака талабларига киритиладиган кадрлар истеъмолчиларининг таълим йўналиши битирувчилари касбий фаолиятиларига қўйиладиган умумий малака талаблари (касбий компетентлик талаблари)
номи	шифри	Касбий фаолиятнинг соҳалари:
5410600	Зооинженерия (балиқчилик)	<p>Бакалаврият таълим йўналиши – фан ва қишлоқ хўжалиги соҳасидаги йўналиш бўлиб, балиқларини урчитиш усулларини, наслчилик ишини олиб боришни, ирсият ва ўзгарувчанлик белгиларнинг наслдан–наслга берилишини, биометрик таҳлил қилишни, учун тўла қийматли озиқлантиришни ташкил этиш ва мустаҳкам озуқа базасини ташкил этиш, бундан ташқари Бу йўналиш балиқчиликда наслчилик ишларини ташкил этиш асослари; балиқ гўшти ва бошқа иккиламчи балиқчилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш, ташиш, сақлаш, қайта ишлаш ва стандартлашда замонавий технологияларни қўллаш, балиқчиликда қўлланиладиган инновацион технологияларининг назарий ва амалий асослари; балиқлар касалликлари ва уларни олдини олиш усуллари; балиқчиликда ветеринария санитария тадбирларини амалга ошириш; табиий қўл, сунъий ҳовуз ва сув омболарда балиқ етиштириш; саноат балиқчилиги; саноат балиқчилигини механизациялаштириш; балиқчилик маҳсулотларидан тайёр маҳсулотларга айлантириш; балиқчилик соҳаси ва хўжаликларнинг иқтисодий самарадорлигини ҳисоб-китоб қилиш; қишлоқ хўжалиги менежменти ва маркетинг соҳаларига ихтисослашган бакалаврлар тайёрлайди ва уларни тайёрлашнинг самарали методлари ва воситалари мажмуини қамраб олади.</p> <p>Касбий фаолиятнинг объектлари:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ишлаб чиқаришда балиқлар ва бошқа чорва молларини урчитиш, озиқлантириш, сақлаш ва асраш жараёнларини ташкил қилиш, балиқчилик ва бошқа чорвачилик тармоқларида селекция ишларини ташкил қилиш, чорвачилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш, сақлаш, ташиш ва дастлабки қайта ишлаш мажмуаларидан фойдаланиш; - балиқчилик маҳсулотларини ишлаб чиқариш корхона ва ташкилотларида илмий-тадқиқот жараёнларини ва бошқарув тизимлари.

- йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

- чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлашга ихтисослашган хўжаликлар ва корхоналар; омухта-ем ишлаб чиқариш завод ва корхоналари;

- давлат, акционерлик ва хусусий компаниялар (фирмалар), ишлаб чиқариш бирлашмалари, иқтисодиётнинг турли соҳа ва тармоқларида бошқарув қарорларини амалга ошириш жараёнлари.

Касбий фаолиятнинг турлари:

- ташкилий-бошқарув;
- ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш;
- ахборот-таҳлилий фаолият;
- илмий-тадқиқот фаолияти;
- тадбиркорлик.

Касбий фаолиятнинг умумий малака талабалари:

- ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш;

- ташкилот ва корхоналар фаолиятини стратегик ривожлантиришда замонавий билимларни қўллаш орқали бошқариш;

- ташкилот, корхона ва уларнинг алоҳида бўлинмалари ташкилий тузилмасини оптималлаштириш, ходимларнинг профессионал тайёргарлик даражасини ошириб боришни ташкил қилиш ва бошқариш, меҳнат салоҳиятидан самарали фойдаланишни режалаштириш, меҳнатни рағбатлантириш тизимини йўлга қўйиш;

- бирламчи ишлаб чиқарувчи бўғин ишини ташкил қилиш ва уни бошқариш;

- бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширилган ишларнинг натижаларини баҳолаш;

- касбга оид муаммолар ечимларини амалиётга тадбиқ этиш, ишлаб чиқариш жараёнида сифатни бошқариш;

- корхоналар ташкилий-бошқарув фаолиятида қабул қилинадиган қарорларни ижтимоий-иқтисодий самарадорлик мезонлари асосида ишлаб чиқишда ҳамда қарорларни муқобил вариантини танлаб олишни асослашда иштирок этиш;

- замонавий ахборот технологиялардан бошқарувда фойдаланиш, ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш усуллари ва механизмларини ишлаб чиқиш;

- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;

- ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларидан фойдаланишни режалаштириш, фавқулодда содир бўлиши мумкин бўлган хавф-хатарларни таҳлил қилиш;
- ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш корхоналарига инвестицияларни жалб қилиш механизмларини қўллаш, инвестицион лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва бошқариш.
- бошқарув қарорларини қабул қилиш учун ташкилотнинг ташқи ва ички муҳити омиллари тўғрисидаги маълумотларни тўплаш, қайта ишлаш ва таҳлил қилиш;
- қарор қабул қилиш, фаолиятни режалаштириш ва бошқариш учун маълумот тўплаш, ташкилотнинг ички ахборот тизимини яратиш ва унинг ишлашини бошқариш;
- ташкилотнинг ички ҳужжат айланиши тизимини ишлаб чиқиш ва бошқариш, ташкилотлар фаолиятининг турли кўрсаткичлари бўйича маълумотлар базасини юритиш;
- лойиҳалар самарадорлигини баҳолаш;
- ахборот-таҳлил фаолияти натижалари бўйича ҳисобот тайёрлаш;
- бошқарув қарорларининг самарадорлигини баҳолаш.
- илмий-тадқиқот институтлари ва илмий марказларда таълим йўналишларидаги фанлар ва уларни ўқитиш методикасига оид мавзуларда тадқиқот олиб бориш;
- тармоқлар ва соҳаларни замонавий бошқариш усуллари бўйича илмий тадқиқот ишларини амалга оширишга қатнашиш;
- хўжалик юритувчи субъектларни замонавий бошқариш тизимини таъминлашга бағишланган мамлакатдаги ва хорижий давлатлардаги фан-техника ютуқлари, махсус адабиётлар ва бошқа илмий-техник ахборотларни ўрганиш;
- тармоқлар ва соҳаларни замонавий бошқариш тизимини таъминлаш борасидаги муаммоли мавзулар бўйича ахборотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш ва тизимлаштириш ишларини амалга ошириш;
- интернет тармоғида энг янги илмий ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;
- илмий тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш, соҳа адабиётлари экспертизасини амалга оширишда қатнашиш;
- тадқиқот натижалари ва ишланмаларни тадбиқ этиш.
- янги бизнес-лойиҳаларни шакллантириш ва амалга ошириш;
- бизнесни ташкил этиш, бизнес-режаларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш.
- давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий-иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиш;

		<ul style="list-style-type: none"> - хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, табиий илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда касб фаолиятида фойдалана билиш; - ахборот технологияларини касбий фаолиятида қўллай билиши, ахборотларни йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиш; - янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиш; - соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида тасаввурга эга бўлиш. - меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни излаш, таҳлил қилиш ва улардан касбий фаолиятида фойдаланиш кўникмаларига эга бўлиш; - ташкилий тузилмаларни оптималлаштириш, кадрларни бошқариш стратегиясини қўллаш, тадбирларни режалаштириш ва амалга ошириш кўникмаларига эга бўлиш; - музокаралар, учрашувлар, ишбилармонлик ёзишмаларини олиб бориш ва онлайн алоқаларни амалга оширишни билиш; - корпоратив ахборот тизимларини, молиявий-иқтисодий таҳлил ва молиявий ҳисоботни тайёрлашни, маълумотлар базасини юритишни билиш; - чорвачилик объектларида стратегик ва операцион бошқарув вазифаларини, ишни ташкил қилиш, бошқаришнинг замонавий технологияларини, ходимлар жамоасига етакчилик қилишни билиш; - таълим йўналиши бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга; - тегишли бакалаврият йўналиши доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга; - озиқ-овқат маҳсулотлари хавфсизлигини таъминлашга қаратилган зоотехниявий тадбирларини амалга ошириш уқувига эга бўлиш; - ечилаётган илмий муаммолар ва топшириқларнинг концептуал ҳамда назарий моделларини ишлаб чиқиш ва илмий-тадқиқот натижалари бўйича тавсиялар ва ишланмаларни амалиётга тадбиқ этиш кўникмаларига эга бўлиш.
--	--	---

Ўзбекистон Республикаси Ветеринария ва
чорвачиликни ривожлантириш давлат кўмитаси,
“Ўзбекчорванасл” агентлиги Бош директори

А.Н. Абдуллаев

Берлинский Университет имени Гумбольдта

Mono-Bachelor Courses

These undergraduate courses leading to the bachelor's degree consist of a core subject. Please note that all our undergraduate courses are taught in German. Information as from December 2, 2015.

Свободный университет Берлина (Freie Universität Berlin), основан в 1948 году, самый крупный из 4 берлинских университетов, и имеет статус «элитного». Обучение производится на немецком языке. Свободный университет Берлина - лидирующий научный центр мирового значения. Дипломы Университета признаются во всем мире. Образование и исследования сосредоточены на гуманитарных, общественных, естественных науках и здравоохранении.

Первый семестр начинается в октябре, второй - в апреле, уточните точное расписание занятий. Экзаменов и каникул у вашего координатора.

Почему именно этот Университет:

- почти по всем предметам обучение производится бесплатно и для немцев и для студентов иностранцев;
- университетская библиотека самая крупная в Германии, в ней 8 миллионов книг, 650 WiFi зон и онлайн доступ к материалам библиотеки;
- в Университете учиться 35500 студентов, из них 5680 иностранцев;
- штат Университета составляет 4871 человек, из них 415 профессоров;
- ежегодно Университет получает дотации 290 миллионов евро от правительства и 59 миллионов евро от зарубежных инвесторов;
- в Университете учились и преподавали 4 нобелевских лауреата;
- в Университете изучается около 100 предметов;
- самая большая аудитория Университета вмещает 1100 человек;
- в университетском ботаническом саду/музее растет 20.000 растений на 43 гектарах: он второй в мире по размерам, и его "Tropical House" — самый крупный в мире

Факультет биологии, химии, фармации (Faculty of Biology, Chemistry, and Pharmacy)

1. Дипломы бакалавра и магистра по специальностям биохимия, биология, фармация, химия, биоинформатика, молекулярная и клеточная биология. Обучение от года до трех лет в зависимости от специальности и вашего уровня. Стоимость обучения за весь курс составляет до 5.787 EUR.

Факультет ветеринарии (Faculty of Veterinary Medicine)

2. Дипломы бакалавра и магистра по специальности ветеринарная медицина. Обучение от одного до трех лет в зависимости от специальности и вашего уровня. Стоимость обучения за весь курс составляет до 5.787 EUR

Требования для поступления на первый курс в бакалавриатуру:

- Возраст от 17 лет (16 при поступлении на подготовительные языковые курсы).
- Предоставить сертификат TestDaF 4 (Test für Deutsch als Fremdsprache) или его эквивалент.
- Две характеристики от школьных учителей 11 класса или колледжа (но не ВУЗа) по разным предметам: английский, математика, история, обществоведение.
- Аттестат или диплом из колледжа с выпиской оценок.
- Нотариально заверенный перевод на немецкий язык всех документов.
- До подачи документов на визу студент должен оплатить и получить медицинскую страховку.

Требования для поступления на магистратуру:

- Диплом об окончании минимум 4 лет ВУЗа с вкладышем.
- Предоставить сертификат TestDaF 4 (Test für Deutsch als Fremdsprache) или его эквивалент

- Предоставить 2 справки из любых после школьных учебных заведений (кафедр), при обучении в каждом минимум год на очном отделении, с подробным описанием образования и оценками.
- Мотивационное письмо.
- Минимум одна рекомендация от преподавателя вашего ВУЗа.
- Нотариально заверенный перевод на немецкий язык всех документов.
- До подачи документов на визу студент должен оплатить и получить медицинскую страховку.

Bachelor's degree programs

3. The bachelor's degree is the standard degree awarded by German and European higher education institutions. With a bachelor's degree, you can apply for admission to a suitable master's degree program practically anywhere in the world.

4. Bachelor's degree programs in the sciences, economics, computer science, mathematics, and psychology at Freie Universität Berlin lead to the degree of Bachelor of Science (B.Sc.), while all other bachelor's degree programs culminate in the degree of Bachelor of Arts (B.A.). The term "science" applies primarily to the sciences, while "arts," as in the Magister Artium degree, follows the tradition of the "liberal arts" handed down from the Middle Ages. Today, this category typically includes all of the humanities and the social sciences.

5. Combination bachelor's degree programs

6. The structure of a bachelor's or master's degree program varies according to subject (or subject combination) and by institution. About half of the bachelor's degree programs offered at Freie Universität are combination bachelor's degree programs, which comprise a core subject (typically 90 credits) and one or two separate modules (one 60-credit module or two 30-credit modules). Students can choose their modules from a broad range of subjects unless a specific combination is required. Candidates are admitted separately to the core subject and module or modules (for modules: 80% depending on the quality of the average grade, 20% according to wait time), but students can only enroll for all of the components of the program together at the same time.

7. "Mono" (single-subject) bachelor's degree programs

Берлинский Университет имени Гумбольдта

Mono-Bachelor Courses

These undergraduate courses leading to the bachelor's degree consist of a core subject. Please note that all our undergraduate courses are taught in German. Information as from December 2, 2015.

- See information brochure: "[Bachelor's and Master's Courses at HU](#)"
- For specific entrance requirements, please click [here](#), or on the subject of your choice.

GENERAL MODULE

Subjectcode	Subject	ECTS	Studyyear, term					
			1.		2.		3.	
			A	S	A	S	A	S
PK.1611	Bioeconomy	4.0	Bio tejamkorlik					
PK.1022	Environmentalphysics	3.0	Atrof muhit fizikasi					
MS.0142	Fundamentals of economics	4.0	Iqtisodiyot asoslari					
MS.0119	Fundamentals of law	3.0	huquqshunoslik					
VL.1209	Researchinaquaculture and fisheries I	3.0	Akvakultura va baliqchilikda tadqiqotlar					
PK.1165	Ecology	4.0	ekologiya					
VL.0189	Generalchemistry	5.0	Umumiy kimyo					
KE.0027 or KE.0011	Englishforspecificpurposesor German forsificpurposes	1.0+3.0	Ingliz yoki nemis tililari mahsus maqsadlar uchun					
MI.0348	Risk analysis and safetyinworking environment	1.5+1.5	XFX					
VL.0173	Generalcourseinbiochemistrywithbasics of molecularbiology	7.0	Biokimyo va molekulyar biologiya					
VL.0413	Informatics and biometry	4.0	Informatika va biometriya					
MS.0054	Generalcourseincommunicationpsychology	3.0	psixologiya					
PK.0302	Environmentalphilosophy and ethics	3.0	Estetika va etika					
	Total	50.0	27.0	17.0	3.0		3.0	

Abbreviations: a-autumn; s-spring; *E - examination; P - preliminary examination

SPECIALITY MODULE

Subjectcode	Subject	ECTS	Studyyear, term					
			1.		2.		3.	
			A	S	A	S	A	S
PK.1579	Biota of waterbodies (part 1)	5.0	Suv havzasi biotasi (bio hilma –hilligi) 1 qism					
PK.1579	Biota of waterbodies (part 2)	2.0	Suv havzasi biotasi (bio hilma –hilligi) 2 qism					
VL.1210	Fish biology	5.0	Baliqlar biologiyasi					
PK.0915	Generalhydrobiology	5.0	Umumiy Hidrobiologiya					
PK.1057	Fieldcourseinhydrobiology	3.0	Gidrobiologiyadan dala kurslari					
PK.0427	Hydrochemistry	4.0	Gidrokimyo					
PK.1617	Ecology of fishes	2.0	Baliqlar ekologiyasi					
PK.1616	Fish diet	2.0	Baliqlar parhezi					
PK.0514	Marinescience	5.0	Dengizshunoslik					
MI.1772	Hydrology	3.0	Gidrologiya					
PK.1013	Watermicrobiology	2.0	Suv mikrobiologiyasi					
VL.1211	Fundamentals of aquaculture	3.0	Akvakulturada tadqiqotlar					
VL.0410	Crayfishfarming	3.0	Qisqichbaqachilik					
VL.1187	Fish reproduction	3.0	Baliqlarni urchitish					
VL.1189	Fish processing and marketing	2.0	Baliq mahsulotlarini qayta ishlash va marketing					
PK.1621	Fishing	3.0	Baliqchilik					
VL.1178	Fish nutrition and feeding	2.0	Baliqlarni oziqlantirish va boqish					
PK.1620	Algalculturing	2.0	Suvo`tlar to`g`risidagi fan					

PK.0789	Applied hydrobiology I	5.0	Amaliy gidrobiologiya					
PK.1181	Aquatic ecotoxicology and fish physiology	5.0	Akvatoksikologiya va baliqlar fiziologiyasi					
VL.1212	Aquaculture technologies I	4.0	Akvakultura texnologiyasi					
PK.1578	Global changes in ecosystems and their impact on these of natural resources	3.0	Ekosistemadagi global o'zgarishlar va ularning tabiiy resurslarga ta'siri					
VL.0488	Genetics, biotechnology and selective breeding of fish	4.0	Baliqlarni genetikasi, biotexnologiyasi va chatishtirish					
PK.1618	Hands-on experience of fisheries I	5.0	Baliqchilikda qiyin tajribalar					
PK.1619	Management of fish stocks	3.0	Baliqchilikda menejment					
VL.1208	Practical training in aquaculture I	5.0	Akvakulturada amaliy trening mashg'ulotlari					
VL.1177	Fisheries and bases of fishery policy	3.0	Baliqchilik sohasidagi siyosat					
VL.0499	Ichthyopathology	3.0	Baliq kasalliklari					
VL.0421	Food safety	4.0	Oziq – ovqat havfsizligi					
	Total	100.0	5.0	12.0	27.0	26.0	20.0	10.0

SPECIALITY ELECTIVE SUBJECT MODULE

Subject code	Subject	ECTS	Study year, term					
			1.		2.		3.	
			A	S	A	S	A	S
VL.1190	Fish welfare		Baliqlarni saqlash va asrash					
MI.0733	Geology and hydrogeology		Geologiya va gidrogeologiya					
PK.0530	Basics of geoinformatics		Geoinformatika asoslari					
PK.0555	Mechanisms of evolution		Evolyusiya mexanizmlari					
VMF0630	Technology of fish products		Baliq mahsulotlari texnologiyasi					
PK.1577	Limnology		Ko'lishunoslik yoki hovuzshunoslik					
PK.1043	Eutrophication of waterbodies		Suv havzasini oziqalarga boyitish					
VL.1213	Aquarium and laboratory fishkeeping		Akvarium va baliqlarni laboratoriyada saqlash					
PK.1561	Molecular ecology		molekulyar ekologiya					
	Student can choose subjects at least 12 ECTS	12.0				4.0	4.0	4.0

Module	ECTS	Study year, term					
		1.		2.		3.	
		A	S	A	S	A	S
General module	50.0	27.0	17.0	3.0		3.0	
Speciality module	100.0	5.0	12.0	27.0	26.0	20.0	10.0
Speciality elective subject module	12.0				4.0	4.0	4.0
Optional subjects	8.0					3.0	5.0
PK.1612 Bachelor's thesis	10.0						10.0
TOTAL	180.0	32.0	29.0	30.0	30.0	30.0	29.0